

Inspireren, Innoveren en Investeren

Voor een Gelders bestuur met visie, lef en daadkracht

**Verkiezingsprogramma voor de
Statenperiode maart 2011 – maart 2015**

1. INLEIDING

Voor u ligt het CDA verkiezingsprogramma voor de Statenperiode 2011-2015. Hierin worden de plannen en voornemens gepresenteerd waarmee onze partij de Gelderse samenleving verder wil versterken en ontwikkelen. Het gaat de komende bestuursperiode om het vormgeven van een nieuwe en andere provincie Gelderland. Een provincie, met een gewijzigd takenpakket maar onveranderd qua daadkracht en heldere prioriteiten. Efficiënt, slagvaardig en toegerust op een veranderende samenleving, in zowel de stad als op het platteland.

Net als de rest van ons land, wordt ook Gelderland met forse maatschappelijke en economische problemen geconfronteerd. De vergrijzing bijvoorbeeld zorgt voor een verschuiving in de verhoudingen tussen het aantal werkenden en niet-werkenden. Deze demografische ontwikkeling zorgt er ook voor dat delen van Gelderland in bevolkingsaantal zullen afnemen. De leefbaarheid van kleine kernen en stadswijken komt daar in het geding, en vitale voorzieningen dreigen te verdwijnen. In andere delen van de provincie liggen de problemen juist op het gebied van een stagnatie in de bouw van hoognodige woningen. Vergrijzing, bevolkingskrimp, de impact van de kredietcrisis; oude zekerheden gaan verloren, zonder dat er direct nieuwe voor terug komen.

INSPIREREN

Het CDA onderkent deze ontwikkelingen maar ziet tegelijkertijd ook veel kansen. Wij willen met onze inwoners, instellingen en bedrijven de schouders eronder zetten om Gelderland leefbaarder, duurzamer, socialer, beter bereikbaar en economisch bloeiend te houden! Wij halen onze inspiratie uit vier kernwaarden, gebaseerd op het onveranderd actuele Evangelie van Jezus Christus. In de eerste plaats gerechtigheid: de overheid is er voor álle burgers, is voorspelbaar en betrouwbaar. Ten tweede solidariteit; er moet rekening worden gehouden met anderen, vooral de zwakkeren onder ons. Als derde rentmeesterschap; zorgvuldig omgaan met de schepping. In hedendaagse termen: streven naar duurzaamheid, als het gaat over landschap en milieu, waar het de provinciale financiën betreft. Tot slot de gespreidde verantwoordelijkheid; burgers zijn op veel manieren actief en betrokken binnen onze provincie: we doen het samen, de overheid stimuleert particulier initiatief. Zo ziet het CDA de kracht en de vitaliteit van de Gelderse gemeenschappen, het vermogen van onze inwoners in dorpen en stadswijken om zèlf verantwoordelijkheid te nemen en een positieve bijdrage te leveren aan de eigen leefomgeving. Dàt is de basis voor een florerende samenleving, waarin eenieder een plaats kan vinden en een eigen bijdrage kan leveren. Kernbegrippen

voor de Gelderse samenleving zijn volgens ons: gemeenschapszin, samenwerking en wederzijds respect. Het CDA ziet de menselijke maat als uitgangspunt én doel van overheidshandelen.

INNOVEREN

Het CDA is overtuigd van de innovatieve krachten van Gelderland, van de mogelijkheden om tot in lengte van jaren te kunnen woekeren met de vele Gelderse talenten. De Gelderse economie staat immers niet stil, en is zowel qua omvang als diversiteit uniek. Gelderland is letterlijk van alle markten thuis! De Veluwe is de groene long van Nederland, waar toerisme en recreatie belangrijk bijdragen aan het in stand houden van een ongeëvenaard landschappelijk schoon.

Het Rivierenland vormt via water, weg en spoor dé nationale transport-as, waardoor verbinding wordt gemaakt met het Duitse (en Europese) achterland. De Stedendriehoek blinkt uit in haar economische vitaliteit onder meer door samenwerking tussen hoger onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Het knooppunt Arnhem-Nijmegen vormt het innovatieve hart waarin de Food- en Healthvalley, maar ook andere creatieve industrieën steeds meer tot bloei komen. De Achterhoek biedt een geheel eigen en authentieke cultuur en een schitterend landschap. Naast de bestaande maakindustrie wordt ook daar hard gewerkt aan een innovatieve en duurzame economie, onder andere door de Gelderse Valleys te verbinden met de Twentse Technology Valley.

INVESTEREN

Het CDA wil de komende vier jaren deze unieke kwaliteiten van Gelderland actief blijven stimuleren via gerichte investeringen. De provincie heeft belangrijke taken om de inwoners en gemeenten van Gelderland bij het optimaal benutten van kansen behulpzaam te zijn. Dat kan onder andere door mensen en organisaties bijeen te brengen, technologische, planologische en economische ontwikkelingen te stimuleren, innovatie te bevorderen, en de bereikbaarheid te vergroten. Het CDA heeft vertrouwen in de scherp aan de wind zeilende provincie Gelderland. In een verbindende, stimulerende en ondersteunende rol is de provincie van grote betekenis.

Mark Slinkman

Voorzitter van de programmacommissie

Herman Kaiser

Voorzitter CDA Gelderland

2. LEVEN EN WERKEN IN GELDERLAND

Gelderland is de mooiste en afwisselendste provincie van ons land. Het is de groene schatkamer van Nederland. Wonen gebeurt in grote en kleinere steden, in historische binnensteden en in moderne nieuwbouwwijken. De dorpen en kleine kernen in het buitengebied zijn geliefde woonplaatsen, zeker daar waar landbouw- en natuurgebieden op korte afstand aanwezig zijn. Er ligt een veelheid aan taken en opgaven. In het ene gebied zal verantwoord verstedelijkt moeten worden, in een ander moet juist rekening worden gehouden met een daling van de bevolking. Het CDA beziet deze opgaven vanuit de kernwaarde van rentmeesterschap. Hieraan kunnen heldere handvatten worden ontleend, als duurzaam bouwen, zuinig ruimtegebruik, oog voor natuurwaarden en rekening houden met andere gebruikers van onze schaarse grond.

2.1 WONEN EN DUURZAAM LEVEN

2.1.1

Het CDA wil dat de provincie investeert in de transformatie van naoorlogse wijken naar leefbare, duurzame, energiezuinige en comfortabele woonomgevingen. Hierbij kan worden gedacht aan renovatie, (ver)nieuwbouw, maar ook aan sloop-met-minderterugbouw.

2.1.2

Inbreiding gaat altijd voor uitbreiding! Landbouwgrond wordt alleen nog bebouwd als aantoonbaar geen ruimte kan worden gevonden in herstructurering/ transformatie van bestaande wijken. Het CDA wil het open landschap zoveel mogelijk behouden. De provincie draagt bij in de kostenverhoging die deze duurzame aanpak met zich meebrengt.

2.1.3

Gelderland kent aan de ene kant een kantorenoverschot én aan de andere kant een woningtekort. Een stimuleringsregeling om wonen in kantoorgebouwen mogelijk te maken moet beide problemen oplossen.

2.1.4

Bij het inpassen van woningbouw is nadrukkelijk aandacht voor de werkgelegenheid in de directe omgeving of de nabijheid en beschikbaarheid van openbaar vervoer. Woningbouw en een goede ontsluiting via fietspaden, OV en wegen moeten samengaan.

2.1.5

Er zijn in Gelderland nog steeds te weinig betaalbare huur- en koopwoningen. Het aanbod van nieuwe woningen moet zo goed mogelijk aansluiten bij zowel de wensen van woningzoekenden als de demografische

vooruitzichten. Denk aan krimp en een vergrijzende bevolking.

2.1.6

Het CDA wil dat de provincie gaat investeren in vernieuwende woningbouwprojecten zoals meer-generatiewoningen en wooncombinaties voor mantelzorgers en zorgvragers.

2.1.7

Vanuit de gedachte dat ouderen zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun woonsituatie, wil het CDA dat de provincie de bouw van levensloopbestendige woningen en woon/ zorgcombinaties door middel van zelfstandig opdrachtgeverschap stimuleert.

2.1.8

Energiebesparing en nieuwe energievormen zoals zonne-energie en bodemwarmte worden gestimuleerd. In Gelderland wordt een pilot met zogenaamde nul-energiewoningen ondersteund.

2.2 LEEFBAARHEID

2.2.1

De leefbaarheid in kleine kernen en oude stadswijken hangt nauw samen met de beschikbaarheid van woningen en voorzieningen voor elke leeftijdsgroep. Maatwerk moet worden geleverd om in de specifieke woningbehoefte te kunnen voorzien. De subsidies voor de Vereniging van Kleine Kernen en de Federatie Dorpshuizen dienen daarom te worden gehandhaafd.

2.2.2

Het CDA wenst dat de provincie via gerichte activiteiten in dorpen en stadswijken de samenhang tussen wonen, welzijn en zorg ondersteunt.

2.2.3

Het CDA wil dat de provincie woningbouwprojecten ondersteunt waardoor nieuwe woningconcepten zoals meergeneratiewoningen en wooncombinaties voor mantelzorgers en langdurige zorgvragers tot stand komen.

2.2.4

Om de naoorlogse geboortegolf goed te kunnen huisvesten moeten woningen geschikt worden gemaakt voor deze generatie. Gemeenten en woningbouwcorporaties worden ter stimulering van deze aanpassingen door de provincie financieel ondersteund. Bij afspraken over nieuwbouw moet worden ingezet op de bouw van levensloopbestendige woningen.

2.2.5

Het CDA wil blijvende aandacht voor starterswoningen om de leefbaarheid te behouden. Jongeren

moeten in de regio en het liefst in de eigen woonkern kunnen blijven wonen. Daarom moeten kernen de mogelijkheid van woningbouw voor de eigen bevolking krijgen.

2.2.6

Dorpsplannen zijn zeer geschikte middelen om gemeenschappen zelf hun toekomst te laten formuleren, zeker ook voor krimpgebieden. De provincie ondersteunt hen voor het opstellen van die dorpsplannen

2.2.7

Het CDA wil dat de provincie nieuwe Kulturhusen en dorpshuizen met een financiële bijdrage blijft ondersteunen.

2.2.8

Het tot stand komen van het begrip 'plattelandswoning' is van groot belang, want zo kunnen voormalige boerderijen legaal bewoond blijven zonder dat omliggende agrariërs beperkt worden in de bedrijfsvoering.

2.3 WERK, ONDERWIJS EN INNOVATIE

Jongeren maar ook herintreders die onderwijs volgen moeten er op kunnen rekenen dat wat zij leren ook in een maatschappelijke behoefte voorziet. Opleiden voor werkloosheid is in niemands belang. Bedrijven hebben op hun beurt belang bij werknemers die in huis hebben waar de markt om vraagt.

Door de vergrijzing, een toenemende zorgvraag en gezondheidsdenken blijft innovatie in de zorg noodzakelijk. De Triangle Food-Health-Technology biedt Gelderland unieke kansen om innovatie aan te jagen. Zonder innovatie kan Gelderland niet tot de top van de wereld blijven behoren. De provincie speelt wat het CDA betreft een belangrijke rol in het faciliteren van samenwerking tussen bedrijven en universiteiten, het creëren van de juiste randvoorwaarden en het benutten van Europese en Rijkssubsidies om innovatie daadwerkelijk mogelijk te maken. Dat vergt investeringen in samenwerking tussen de verschillende partners. Dat alles vanuit de inspiratie dat alleen een goede samenwerking de juiste innovatie en investering zal opleveren.

2.3.1

Het CDA wil dat de provincie zich ook de komende periode blijft inzetten voor het bevorderen van de innovatieve kenniscentra. Samenwerking tussen universiteiten, hogescholen en bedrijfsleven staat daarbij voorop.

2.3.2

Onderwijs moet aansluiten bij de maatschappelijke behoefte. Samenwerking tussen onderwijs en

bedrijfsleven is daarvoor noodzakelijk. Daarom wil het CDA de Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA's) behouden, zij het dat de kosten niet alleen door de provincie gedragen moeten worden. Ook het bedrijfsleven moet bijdragen.

2.3.3

De regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NV behoort in Nederland tot de top. Zij is in het provinciale acquisitiebeleid een belangrijk partner. Zij participeert in kansrijke bedrijven en zij ondersteunt de start van nieuwe bedrijven in Gelderland en Overijssel. In plaats van subsidies participeert Oost NV rechtstreeks in bedrijven, hetgeen veel betere prestaties oplevert. Bij blijvende marktbehoefte wordt het MKB kredietfonds voortgezet. Het CDA is bereid om het kapitaal van Oost NV verder te vergroten.

2.3.4

Het is belangrijk om gericht te investeren. Oost NV zal zich vooral richten op Food Valley, Health Valley en Technology Valley. Deze drie valleys behoren tot de wereldtop. De vestiging en ontwikkeling van een kennisinstituut op het gebied van de zorg in de Care Valley Veluwe wordt gestimuleerd. Alleen samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen, gemeenten, provincies, Kamers van Koophandel en Oost NV kan Gelderland aan de wereldtop houden. Gelders toptalent wordt hiermee ondersteund, innovatiekracht blijft overeind en de economische kracht van Gelderland wordt actief uitgebouwd.

2.3.5

Innovatie moet niet beperkt blijven tot de bovengenoemde sectoren. Logistiek en recreatie zijn ook belangrijke economische motoren van de Gelderse economie. Ook daar is innovatie nodig om aan de top te blijven staan en de noodzaak om duurzaam ondernemen te realiseren.

2.3.6

De Regionale Bureaus voor Toerisme (RBT's) en het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme (GOBT) versterken deze bestuursperiode hun samenwerking. De Veluwe op 1 blijft speerpunt van beleid. Er wordt actief geïnvesteerd in de vier regio's ter stimulering van de recreatieve economie.

2.3.7

Recreatieondernemers moeten vanuit de ruimtelijke ordening worden ondersteund om landelijk voorop te kunnen lopen in de steeds veranderende recreatiemarkt. Op de Veluwe wordt de focus van het Groeien Krimpbeleid juridisch verbreed zodat extra groei gerealiseerd kan worden.

2.3.8

De Energie en Milieutechnologie en Mode en Vormgeving zijn voor Arnhem bijzonder en kansrijk. De provinciale inzet en betrokkenheid wordt verder uitgebouwd.

2.3.9

Startende ondernemers worden via IkStartSmart ondersteund. In samenwerking met de Kamers van Koophandel en gemeenten wordt een actieve koppeling gemaakt met het verstrekken van microkredieten.

2.3.10

Het CDA wil dat de haalbaarheid van provinciebrede aanleg van breedband wordt onderzocht.

2.3.11

Het CDA wil evenwicht aanbrengen tussen het behoud van het mooie Gelderland en de ruimte die nodig is voor economische bedrijvigheid. Daarom zet het CDA in om de bundeling van bedrijven op regionale bedrijventerreinen financieel te ondersteunen.

2.3.12

Herstructurering van bestaande bedrijventerreinen gaat boven de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Bestaande bedrijventerreinen kunnen intensiever worden benut door zuiniger ruimtegebruik en een duurzamere inrichting. Het CDA wil minimaal 1.000 hectare verouderde bedrijventerreinen herstructureren.

2.3.13

Het CDA wil dat de provincie investeert in natte bedrijventerreinen en gemeenten faciliteert bij activiteiten waardoor het goederenvervoer over water wordt vergroot.

2.3.14

Bij het plannen en aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen is een goede bereikbaarheid een voorwaarde. Daarbij wordt rekening gehouden met het lokale wegennet en de mogelijkheden die het openbaar vervoer biedt.

2.3.15

Er komt een subsidieregeling om overlastgevende en verouderde bedrijven in woonwijken te verplaatsen naar bedrijventerreinen.

2.3.16

Werkgelegenheid op het platteland wordt bevorderd door het toestaan van passende bedrijvigheid in leegstaande of vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen. Dit moet bijdragen aan een impuls

voor de leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

2.4 HET PLATTELAND

Ondanks een behoorlijke mate van verstedelijking is in Gelderland het platteland nooit ver weg. Het is vanouds het domein van de agrarische ondernemer. Inmiddels is het platteland tevens de plaats bij uitstek voor recreatie en toerisme. Ook is veel van het Gelders cultureel erfgoed op het platteland te vinden. Het CDA hecht aan de diversiteit van het platteland en wil dat de provincie het naast en door elkaar bestaan van de verschillende functies van het platteland bevordert: de agrariër als natuurbeheerder en het platteland met haar natuur als economische factor.

2.4.1

Het CDA vindt dat de provincie agrarische bedrijven moet ondersteunen die een passende omvang hebben in het landschap, waarbij er economisch en duurzaam verantwoord kan worden gewerkt. Het CDA geeft de voorkeur aan bedrijfsontwikkeling op bestaande locaties. Landbouw ontwikkelingsgebieden vormen een oplossing voor nieuwvestiging.

2.4.2

Gelderland steunt het vergroten van de efficiëntie en duurzaamheid van agrarische ondernemers door middel van kavelruil. Idealiter maakt de huiskavel 60% van de gronden van bedrijven uit. Bij de aanleg van infrastructuur, zoals bijvoorbeeld de N18 en de A15, moet ook aan dit aspect aandacht worden besteed.

2.4.3

Het CDA wil dat Gelderland voortrekker wordt op het gebied van duurzame landbouw. Dit past bij de natuur- en landschapsrijkdom van Gelderland en de aanwezigheid van kenniscentra. De primaire sector moet de vruchten kunnen plukken van de vanuit deze ambitie voortvloeiende innovaties.

2.4.4

Ondernemers die innovatieve (stal)concepten met een goede landschappelijke inpassing in praktijk willen brengen, worden financieel ondersteund en krijgen hiervoor ook de ruimte. Daarbij gaat de aandacht uit naar initiatieven op het gebied van energiewinning door (mest)vergisting, zonnepanelen, windmolens, warmtekrachtkoppeling, aardwarmte en dierenwelzijn.

2.4.5

Het CDA onderstreept de noodzaak om de teruggang van de biodiversiteit een halt toe te roepen. De beste natuurbescherming is gelegen in de waardering door mensen en de erkenning van haar belang. Daarvoor is

het noodzakelijk dat mensen de natuur kunnen zien en beleven. Waar mogelijk worden natuurgebieden en landgoederen dan ook opengesteld.

2.4.6

Bekostiging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een rijkstaak: zonder rijksmiddelen zal er geen verdere aankoop van gronden voor de EHS door de provincie worden gedaan. Mochten de rijksmiddelen uitblijven, dan komen de EHS-claims op agrarische gebieden wat het CDA betreft te vervallen.

2.4.7

Natuurorganisaties, agrariërs en particulieren worden bij aanleg en beheer van natuur, zonder voorkeur van één der partijen behandeld.

2.4.8

Het CDA wil dat de provincie een concreet voorbeeldenboek maakt waardoor het voor iedereen duidelijk wordt welke ontwikkelingen in de EHS mogelijk zijn, en welke niet. De verlamdende en economisch schadelijke onduidelijkheid bij de uitwerking van Natura 2000 en de EHS over wat nog mag en kan, moet verdwijnen.

2.4.9

Het CDA vindt het realiseren van natuurdoelen belangrijk, maar wil ook dat sociaal-economische, recreatieve activiteiten en culturele evenementen in en rond deze gebieden door kunnen gaan. Voorwaarde voor gebieden die zijn aangewezen voor Natura 2000 is dat de gevolgen voor de omgeving haalbaar en betaalbaar zijn. Ruimte en toekomstperspectief voor agrarische en andere ondernemers moeten worden meegewogen bij de invulling. Het platteland mag niet op slot!

2.4.10

Het CDA wil de Nationale Landschappen binnen de provincie Gelderland beter toegankelijk maken voor recreatieve activiteiten zoals wandelen, fietsen en varen. Zandwegen, kerken- en schelpenpaden willen wij behouden. Ook buiten de Nationale landschappen worden de mogelijkheden voor het recreatief medegebruik van het platteland vergroot.

2.4.11

Wildbeheer blijft noodzakelijk en toegestaan in Gelderland. Menselijk ingrijpen blijft noodzakelijk in de natuur, om zo een gezond, divers en duurzaam wildbestand te behouden.

2.4.12

Vruchtbare landbouwgrond wordt zoveel als mogelijk behouden, met het oog op de toekomstige wereldwijde vraag naar voedsel.

2.4.13

Openstelling van agrarische gebieden voor grof wild zoals herten vindt niet eerder plaats voordat met de agrarische sector een passende schaderegeling is afgesproken. Naast gewasschade moeten ook veterinaire risico's in de afweging worden meegenomen.

2.4.14

De tuinbouwsector, verenigd in 'Greenport Nederland' is een belangrijke drager van onze Gelderse economie met een enorme externe spin-off. De glastuinbouw in Gelderland wordt verder versterkt, waarbij de provincie zich richt op het steunen van initiatieven door bedrijfsleven en lokale overheden op het gebied van innovaties, bereikbaarheid, logistiek en ondernemerschap. De subsidieregeling voor de verplaatsing van solitaire glastuinbouw naar concentratiegebieden wordt financieel uitgebreid zodat in kwetsbare gebieden wordt geëxtensiveerd.

2.4.15

Het CDA wil dat de provincie het project de Betuwse Bloem blijft ondersteunen, waarbij zij zich richt op initiatieven van het bedrijfsleven op het gebied van ketenvorming, logistiek, bereikbaarheid, ondernemerschap en innovatie.

2.4.16

Het CDA vindt het belangrijk dat we agrarisch natuurbeheer stimuleren.

2.4.17

Het CDA vindt het belangrijk dat jonge ondernemers geïnteresseerd blijven in het overnemen van een agrarisch bedrijf. Het Next Generation Fund dat hiervoor specifiek is opgesteld blijft gehandhaafd.

2.5 STEDEN EN REGIO'S

Stad en platteland zijn in de regio's in sterk mate met elkaar verbonden. Het gebiedsgericht denken per regio krijgt de komende jaren een forse impuls.

2.5.1

Via regiocontracten investeert het CDA fors in zowel de steden als de omliggende gemeenten. Gemeenteraden worden actief in het besluitvormingsproces betrokken. Stad en ommeland trekken binnen de regio gezamenlijk op.

2.5.2

De centrumfunctie van steden wordt verder versterkt. Er worden nieuwe stadscontracten met de Gelderse steden Apeldoorn, Arnhem, Doetinchem, Ede, Harderwijk, Nijmegen, Tiel en Zutphen (Grote Stedenbeleid) en Culemborg, Doesburg, Wageningen, Winterswijk en Zaltbommel, (Kleine Stedenbeleid) voor vitale en leefbare ontwikkelingen afgesloten. Voor de 8 grote steden worden hierin ook de sleutelprojecten binnenstedelijke ontwikkelingen opgenomen.

2.5.3

In de investeringsagenda 'Oost Nederland maakt het' zijn de volgende ontwikkelingsprojecten benoemd: de Nieuwe Hollandse Waterlinie, Park Lingezege, IJsselsprong, Waalweelde, Food Valley, en Veessen-Wapenveld. Bij ieder project staat voor het CDA een uitgebalanceerde gebiedsontwikkeling in overleg met gemeenten en inwoners voorop.

2.5.4

Stads- en regiogrenzen mogen oplossingen van provinciale knelpunten nooit in de weg staan. Indien nodig worden instrumenten van de Wet Ruimtelijke Ordening ingezet.

2.5.5

Ook worden gemeenten ondersteund bij het aanleggen van meer binnenstedelijk groen, zodat te warme binnensteden worden voorkomen. Meer groen draagt ook bij aan een aantrekkelijkere leefomgeving.

2.6 VEILIGHEID

Hoewel de provincie niet de eerstverantwoordelijke is voor het bevorderen van veiligheid in de publieke ruimte, is het wel een belangrijk punt voor veel burgers in met name de steden. Het CDA staat voor een provincie, waar veilig gereisd kan worden en waar men zich veilig voelt in buurt en eigen huis.

2.6.1

Het CDA bevordert de veiligheid van burgers in stad en buurt door projecten te steunen die gericht zijn op veiligheid in de eigen woonomgeving en op andere plaatsen waar de veiligheid in het geding is. Samenwerking tussen justitie, politie, jeugdzorg en andere partners om de veiligheid te vergroten staat daarbij voorop en de provincie financiert, via regio- en stadscontracten deze ontwikkelingen, zoals die bijvoorbeeld in Veiligheidshuizen tot uitvoering worden gebracht.

3. MOBILITEIT

3.1 INFRASTRUCTUUR

Gelderland vormt de cruciale verbindingsschakel tussen de Randstad en de rest van Europa. Veel goederen die Nederland binnen komen verlaten Nederland via de A1, A12 of A73. Allemaal rijkswegen die op Gelders grondgebied liggen. Daarnaast neemt het forenzenverkeer toe en leidt de toenemende behoefte aan recreatie tot een hogere mobiliteit. Dat leidt er toe dat het Gelders wegennet onder grote druk staat. Krachtige investeringen in weg-, water-, fiets- en spoorinfrastructuur zijn urgent.

Het CDA is geen asfaltpartij, maar beoordeelt investeringen in wegen altijd in combinatie met alternatieve maatregelen zoals de aanwezigheid van veilige fietspaden, goed openbaar vervoer, alternatieve vrachtroutes over spoor en water. Waar een weg moet worden aangelegd of verbreed moet aandacht zijn voor de omgeving. Tegenover de winst van de weggebruiker staat het offer van een aangestaste leefomgeving van omwonenden. De provincie spant zich wat het CDA betreft optimaal in om aan alle belangen zoveel mogelijk recht te doen. De provincie moet een bemiddelende rol innemen waar het gaat om belangentegenstellingen tussen naburige gemeenten, vooral waar het gaat over ruimtelijke ordening en infrastructuur.

3.1.1

Het CDA wil een provinciaal actieplan bereikbare stedelijke netwerken opstellen. Daarin moet een goede balans worden gevonden tussen fiets, openbaar vervoer, auto en vervoer over water.

3.1.2

Voor de verbetering van de hoofdinfrastructuur wordt de A15 tussen het knooppunt Ressen en de A12 doorgetrokken. De economie van omliggende gemeenten en Gelderland zal hiervan profiteren. Het CDA kiest voor een snelweg die tussen de kernen Duiven en Zevenaar via een verlaagde ligging goed in het landschap past. Daadkracht is nu geboden. Ofschoon een tunnelvariant landschappelijk gezien aantrekkelijk lijkt, spreekt het CDA vanuit veiligheidsoogpunt en financiële overwegingen zijn voorkeur uit voor een brug. Mits goed ingepast in het landschap en met beperking van de overlast voor de omgeving. Er wordt geen tolheffing toegepast om het tracé te financieren. De aanvullend benodigde middelen moeten door alle partners worden opgebracht waarbij allereerst het Rijk substantieel moet bijdragen.

3.1.3

Gelderland is een belangrijke doorvoerprovincie en mede hierdoor van nationaal belang. Het Rijk moet

hier vanuit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) actief haar financiële verantwoordelijkheid in nemen. Het CDA Gelderland wil dat de volgende knelpunten zo snel mogelijk worden aangepakt:

- knooppunt Hoevelaken (A1/A28);
- het wegvak Apeldoorn – Deventer – Azelo (A1), in samenwerking met Overijssel;
- een verdere ombouw van de N18 tot A18 tussen Varsseveld en Enschede. Op termijn moet de N18 een twee keer tweebaans 100 km weg worden;
- optimalisering van de A12 (Ede-Grijsoord) en A50 (Ewijk – Waterberg) blijven noodzakelijk.

3.1.4

Doortrekking van de A73 wordt in de komende periode onderzocht in het licht van de doorstroming van de regio Arnhem – Nijmegen.

3.1.5

Er is hard gewerkt aan het realiseren van nieuwe provinciale wegen. De rondwegen in Voorthuizen, Lochem, Hummelo en Zeddam en de Traverse Dieren worden afgerond. Het doortrekken van de Maas-Waalweg in de Bommelerwaard kan op prioriteit rekenen.

3.1.6

Het CDA wil dat de volgende wegen deze Statenperiode aangelegd of verbeterd worden:

- N322 – rondweg Zaltbommel;
- N320 – aansluiting op de A2 bij Culemborg;
- N345 – rondweg Voorst;
- N309 – rondweg 't Harde - Oostendorp ;
- N316 – de ontbrekende schakel (rondweg Zeddam).

3.1.7

Mede op basis van de netwerkanalyse Stedendriehoek worden plannen uitgewerkt voor verbetering van de regionale bereikbaarheid, met inbegrip van de wegen N786 (Dieren - Apeldoorn en de N348, tussen Eefde-Noord en Deventer (aansluiting A1).

3.1.8

Het CDA wenst dat de provincie zich inzet voor een goede bereikbaarheid van de Stadsregio Arnhem Nijmegen door ondersteuning van stadsregiorail, stationslocaties, railopstappunt en het onderliggende wegennet. De mogelijkheden van watertaxi's worden verkend.

3.1.9

Het CDA wil dat de ontsluiting van de Valleiregio vanwege de Food Valley ambitie wordt verbeterd, met name in zuidelijke richting tussen Wageningen en Rhenen en naar het noorden, rond knooppunt Hoevelaken en rond Barneveld. De provincie Gelderland moet samen met de provincie Utrecht werken aan verbetering van deze regionale problematiek.

3.1.10

In het Rivierenland wordt de bereikbaarheid van de A2 zone verbeterd. Het onderliggend wegennet bij Tiel en Geldermalsen wordt aangepakt.

3.1.11

De oostelijke Randweg Doetinchem krijgt ter versteviging van de regionale verkeersstructuur in de Achterhoek een provinciale bijdrage zodat realisatie mogelijk wordt.

3.2 OPENBAAR VERVOER

Asfalt alleen werkt niet om de bereikbaarheid te garanderen. Openbaar vervoer is nodig op afstanden tot 40 kilometer. Regiosprinters vormen daarbij de ruggengraat in een samenhangend OV-netwerk in en richting de stedelijke netwerken in heel Nederland.

3.2.1

Via investeringen wil het CDA het regiospoor in Gelderland als ruggengraat van regionale bereikbaarheid versterken.

3.2.2

Gelderland voert een actieve lobby richting het Rijk om waar nodig sporen te verdubbelen (Doetinchem-Arnhem) en extra stations te bouwen om reizigersvervoer per spoor te vergroten.

3.2.3

Gelderland investeert in snellere OV-verbindingen, zoals vrije busbanen tussen stedelijke gebieden. De provincie doet onderzoek naar een busverbinding Epe-'t Harde-Dronten in samenwerking met provincie Flevoland.

3.2.4

De regiotaxi's en buurtbussen worden door de provincie blijvend ondersteund en gestimuleerd. Ze voorzien in een grote behoefte.

3.2.5

De aansluiting van dienstregelingen van de diverse vormen van OV wordt verbeterd. Dat verhoogt de aantrekkelijkheid van het OV. De provincie is hiervoor verantwoordelijk en het CDA wil dit bij de OV-

aanbieders afdwingen. Waar mogelijk worden concessies landsdelig met Overijssel georganiseerd.

3.2.6

Het CDA wil dat het OV in de krimpregio's en kleinere kernen op peil blijft. Het OV vervult een sociale functie, dorpen en buurtschappen moeten bereikbaar blijven.

3.2.7

Reizigers moeten zich in bus en trein veilig voelen. Het CDA wil dat het vergroten van de sociale veiligheid (o.a. door het afsluiten van veiligheidsarrangementen) een belangrijk speerpunt in het OV-beleid wordt.

3.3 GOEDERENVERVOER

Gelderland vervult een doorvoerfunctie en is daarmee van groot belang voor de Nederlandse economie. Investerings in spoor, water en wegen en aandacht voor grensoverschrijdende aspecten hiervan zijn daarbij essentieel.

3.3.1

Goederenvervoer moet hoofdzakelijk via het spoor, waterwegen en snelwegen plaatsvinden. Het vervoer over de Betuweroute moet maximaal worden gestimuleerd.

3.3.2

Het CDA is tegen extra goederenvervoer over de bestaande IJssellijn. Alleen forse verbeteringen aan de railinfrastructuur, die een aantasting van het leefmilieu voorkomen, kan dit verzet doen wegnemen. Het CDA wil dat de landsregering van Nordrhein-Westfalen de aansluiting van de Duitse spoorwegen op de Betuweroute de hoogste prioriteit gaat geven.

3.3.3

Nabij de A15 moet een Railopstappunt komen, waardoor de combinatie van weg, water en spoor beter wordt.

3.3.4

Er worden in overleg met Transport en Logistiek Nederland en gemeenten extra beveiligde en bewaakte parkeerplaatsen voor vrachtauto's aangelegd.

3.4 FIETS

3.4.1

Het CDA blijft inzetten op veilige fietspaden voor zowel de scholier als de recreant. Waar nodig worden verkeersonveilige oversteekplaatsen en onveilige situaties nabij schoolgebouwen aangepast.

3.4.2

Het CDA wil dat de provincie actief blijft investeren in een hoogwaardig en dicht netwerk van fietsverbindingen (bovenlokaal). Veiligheidsknelpunten (met name scholieren) hebben daarbij prioriteit.

3.4.3

Het CDA gaat voor lange afstand fietspaden, met het oog op het toenemend gebruik van de elektrische fiets voor het woon-werk en recreatieve verkeer.

3.5 VERKEERSVEILIGHEID

3.5.1

Op de kwaliteit van het wegennet wordt niet bezuinigd: de provincie zorgt voor goed onderhouden provinciale wegen. Daarnaast heeft de bevordering van de verkeersveiligheid voor het CDA hoge prioriteit. Wegen worden op een logische en herkenbare manier ingericht, waarbij ook rekening wordt gehouden met de belangen van openbaar vervoer en hulpdiensten.

3.5.2

Gladheid wordt tijdig en adequaat bestreden.

4. KLIMAAT, ENERGIE EN WATER

4.1 KLIMAAT EN ENERGIE

Ieder mens heeft de opdracht om de aarde en de samenleving voor onze kinderen en kleinkinderen zo achter te laten dat wij die waardevol vinden om in te wonen. Die opdracht heeft iedere burger, iedere organisatie en iedere overheid. Dat het daarbij om een tegenstelling gaat tussen bedrijvigheid en milieu is onzin: het gaat heel goed samen. Het CDA zal dat in de komende collegeperiode nadrukkelijk bewijzen. Eén ding moet wel helder zijn: de provincie kan het niet alleen. Slechts door samenwerking met de burgers, bedrijfsleven en andere organisaties kunnen we deze opdracht realiseren. Het CDA zet zich in voor goed gebruik van de ruimte, waarin bedrijvigheid, wonen, recreatie, flora en fauna elkaar aanvullen en versterken.

4.1.1

Het CDA wil dat de luchtkwaliteit in Gelderland verder verbeterd wordt. Innovatieve experimenten worden bevorderd en het gebruik van milieuvriendelijke brandstoffen wordt gestimuleerd, zodat de luchtkwaliteit wordt verbeterd en noodzakelijke plannen op het gebied van woningbouw en infrastructuur door kunnen gaan.

4.1.2

Iedereen moet bijdragen aan een verbetering van het klimaat. De provincie gaat zelf het goede voorbeeld geven door als opdrachtgever en inkoper van goederen en diensten alleen nog maar duurzaam in te kopen. In 2015 koopt de provincie 100% duurzaam in. Bij aanbestedingen van autoleasecontracten geeft de provincie voorkeur aan duurzame auto's.

4.1.3

De provincie stimuleert hergebruik en energie uit afval en biogas.

4.1.4

Het CDA vindt het van belang dat particulieren en bedrijven (bv. glastuinbouw) energie terug kunnen leveren aan het net. Overleg vanuit de provincie met Alliander hierover is noodzakelijk.

4.1.5

Het terugdringen van geluidsoverlast langs provinciale wegen wordt gerealiseerd door tijdens groot onderhoud geluidarm asfalt aan te brengen.

4.1.6

Nieuwe initiatieven met betrekking tot zandwinning en baggerlocaties moeten overeenkomen met het Streekplan en Ruimte voor de Rivier. Bij het maken van keuzes moet nauwkeurig gelet worden op moge-

lijkheden tot inpassing en meerwaarde voor natuur en landschap ter plekke. Ook moet telkens worden bezien of ter voorkoming van stort, alternatieve verwerking van bagger mogelijk is.

4.1.7

Het CDA wil in en rondom natuurgebieden de hoeveelheid lichtvervuiling zo veel mogelijk terugdringen. Langs snelwegen en op bedrijventerreinen wordt het beperkt lichtregime bevorderd. Het wordt gestimuleerd dat lichtreclame 's nachts zoveel als mogelijk uit is.

4.1.8

Groei van de Regionale Luchthaven Lelystad is primair van economische waarde voor Flevoland. Deze nieuwe economische impuls biedt echter ook kansen voor noordelijk Gelderland. Er zal daarbij rekening gehouden moeten worden met de bestaande economie gebaseerd op o.a. toerisme. Basis is dat vliegkwaai boven kernen en natuurgebieden vermeden moet worden evenals een stapeling van lawaai door trein-, weg- en vliegverkeer. Rekening dient gehouden te worden met de leefkwaliteit van omwonenden waaronder bewoners van aan- en uitvliegroutes.

4.2 WATER

Gelderland wordt doorsneden door een aantal grote rivieren. De klimaatveranderingen leiden ertoe dat de normen voor bescherming van de bevolking zonder extra maatregelen niet worden gehaald. De kans op zowel overstromingen als langdurige droogte neemt toe. Naast de veiligheid van water vindt het CDA de kwaliteit van het oppervlaktewater uit het oogpunt van volksgezondheid, hygiëne en het leefmilieu van groot belang.

4.2.1

Provincie, gemeenten, burgers en Rijkswaterstaat zullen samenwerken aan de ruimte voor de rivier.

4.2.2

Het werken aan veilige dijken en zo nodig compartimentering verdient prioriteit, zodat de kans wordt geminimaliseerd dat zich rampen kunnen voordoen ten gevolge van extreme weersomstandigheden, bodemdaling en zeespiegelstijging.

4.2.3

In stedelijke gebieden moeten maatregelen getroffen worden voor het afkoppelen en bufferen van (overtollig) regenwater voor droogteperiodes en voor het optimaliseren van de afvalwaterverwerking.

5. ZORG, WELZIJN EN CULTUUR

5.1 SOCIAAL GELDERLAND

De mens is een sociaal wezen: hij komt pas echt tot zijn recht in relatie tot de andere mens. Hij gedijt het beste in gemeenschappen. Daar voelt de mens zich geborgen en veilig. Veel mensen voelen zich echter niet meer zo geborgen en veilig en roepen om sterkere gemeenschappen. Het sociale beleid van de provincie levert daar een belangrijke bijdrage aan.

Het CDA is trots op het sociale gezicht van Gelderland. Veel provinciale initiatieven hebben het welzijn van de Gelderse burgers verhoogd, want niet alles kan door individuele gemeenten worden gedaan. Dan komt de provincie in beeld en dat moet ook zo blijven. Vanuit onze kernwaarde solidariteit zetten wij ons in voor mensen in de knel. Sociale samenhang in straten, dorpen en stadswijken wordt door vele duizenden vrijwilligers ondersteund. Zij vormen het cement van onze samenleving en versterken gemeenschappen. De provincie ondersteunt hun inzet waar mogelijk.

5.1.1

Preventie is beter dan genezing achteraf. Daarom ondersteunt de provincie de gemeenten in de uitvoering van hun preventieve taken in het kader van de WMO. Denk bijvoorbeeld aan ouders die ondersteuning voor hun opvoedende taken willen ontvangen.

5.1.2

Om de leefbaarheid in kleine kernen te kunnen handhaven is een snelle aanrijtijd van hulpdiensten noodzakelijk.

5.1.3

Met een groeiend aantal ouderen en chronisch zieken in de Gelderse bevolking is preventie, maar ook zelfredzaamheid, van een gestaag groeiend belang. Dit speelt zich voor een groot deel af op het snijvlak van wonen, welzijn en zorg. Het CDA wil hierin innovatieve projecten ondersteunen.

5.1.4

Voorkomen moet worden dat kwetsbare groepen en personen slachtoffer worden van decentralisatie vanuit Den Haag. Provinciale regie op het decentralisatieproces is noodzakelijk om de kwaliteit en continuïteit van zorg te blijven borgen.

5.2 SPORT

Meer bewegen en gezonder eten, dat zijn de uitdagingen van de toekomst. Ter verbetering van onder andere de gezondheid, het plezier en de sociale samenhang van inwoners in dorpen en (stads)wijken ondersteunt het CDA investeringen in 'Gelderland Sportland, een wereld te winnen'.

5.2.1

Het CDA wil dat de provincie het vrijwillige kader van verenigingen blijft ondersteunen via de activiteiten van de Gelderse Sport Federatie.

5.2.2

Jong en oud moet gestimuleerd worden om te gaan sporten. Breedtesport, talentontwikkeling en topsport hebben betekenis voor elkaar. In 2016 moet 75% van de bevolking sporten of intensief bewegen. Daarom wil het CDA dat er meer en betere en duurzamere accommodaties voor sport komen.

5.2.3

Topsporters worden door jongeren als voorbeeld gezien. Het CDA wil hen inzetten om sociale- en welzijnsdoelen te helpen realiseren, zoals bestrijding van schooluitval en ondersteuning van jongeren met gedrags- en leerproblemen.

5.3 WELZIJN

Leefbaarheid in kleine kernen wordt onder andere bereikt door goede sociale cohesie. Dit wordt bevorderd door ontmoetingsplekken voor mensen te creëren. Zowel dorpshuizen, als Kulturhuser, maar ook een dorps- of wijkplein bieden die mogelijkheid. Naast fysieke plekken hebben verenigingen en organisaties een belangrijke rol hierin. Oud en jong moeten kleine kernen en stadswijken blijven bevolken.

5.3.1

Ofschoon de provincie in het sociale beleid geen uitvoerende taak heeft, meent het CDA dat de provincie zich wel verantwoordelijk moet blijven voelen voor maatschappelijke vraagstukken. Ze kan daarin gemeenten ondersteunen.

5.3.2

Het CDA wil de provincie een ondersteunend en stimulerend beleid laten voeren ter ondersteuning van gemeenten in het bevorderen van de integratie van immigranten en minderheidsgroepen en diverse culturen en het faciliteren en belonen van voorbeelden van 'good practices' die aan andere gemeenten ten voorbeeld gesteld kunnen worden. Het stimuleren van de eigen gedeelde verantwoordelijkheid van de betreffende doelgroepen en het stimuleren van een positieve beeldvorming en insluitingsgedrag van autochtone bewoners maakt daar deel van uit.

5.3.3

Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn noodzakelijk om een levensvatbare gemeenschap in stand te houden. Jongeren moet via maatschappelijke stages geleerd worden dat ook zij hierin een rol kunnen en moeten spelen.

5.3.4

Het CDA wil organisaties die vrijwilligers ondersteunen, blijven subsidiëren.

5.3.5

Het CDA wil dat ieder kind dat een beroep moet doen op jeugdzorg binnen twee weken wordt geholpen.

5.3.6

De samenhang en samenwerking tussen betrokken organisaties zoals de bureaus jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, jeugd licht verstandelijke gehandicapten en justitie wordt verbeterd. De ontwikkeling van een systeem van gesloten jeugdzorg staat in de samenwerking centraal.

5.3.7

Het CDA wenst dat de provincie via jeugdconvenanten actief samenwerkt met gemeenten waarbij wordt ingezet op preventie en nazorg.

5.3.8

Het CDA wil dat de provincie inzet op gezinsgerichte methodieken.

5.3.9

Thuisgeven in Gelderland blijft onze financiële steun houden. Dat geldt ook voor de palliatieve zorg.

5.3.10

Gemeenten worden via regiocontracten gestimuleerd om samen te werken aan sociaal beleid voor stad en ommeland.

5.3.11

Het CDA is van mening dat ouderen zo lang mogelijk in de maatschappij actief moeten blijven en wil dit stimuleren. De provincie ontwikkelt samen met gemeenten initiatieven om het niveau met betrekking tot wonen, zorg en welzijn in wijken en dorpen op peil te houden.

5.3.12

Het CDA vindt een luisterend oor voor de Gelderse Burgers van groot belang. De telefonische hulpdienst "Sensor" biedt de burgers dat luisterende oor. Subsidiering van deze voorziening moet worden voortgezet.

5.3.13

Het CDA wil dat de provincie financiële ondersteuning geeft bij vernieuwing en nieuwbouw van Kulturhusen en dorpshuizen.

5.4 CULTUUR EN CULTUURHISTORIE

Gelderland bruist van de cultuuruitingen: van het koor in een kleine kern tot gezelschappen met internationale allure in onze steden. Daarnaast heeft Gelderland en elke regio unieke cultuurhistorische kwaliteiten. Ieder mens beleeft cultuur op zijn eigen manier. Cultuureducatie is van belang.

5.4.1

Het CDA wil amateurkunst waarbij veel vrijwilligers betrokken zijn ondersteuning bieden.

5.4.2

Educatieve taken van professionele gezelschappen worden ondersteund.

5.4.3

Het CDA staat voor een provincie die streeft naar versterking van de positie van de door het Rijk gefinancierde gezelschappen en instellingen in Gelderland.

5.4.4

Gelderland kent diverse theater-, dans- en muziekgezelschappen die tot de nationale top behoren. Het CDA wil dat de provincie deze cultureel onderscheidende gezelschappen in de programmering actief blijft ondersteunen.

5.4.5

Het CDA wil dat de provincie een bijdrage levert aan festivals met een regionale uitstraling. Lokaal cultureel erfgoed wordt daarmee gestimuleerd en recreatie en toerisme worden bevorderd.

5.4.6

Gelderland bezit veel cultuurhistorisch belangrijke gebouwen, zoals kerken, molens en oude fabrieksschoorstenen. Het CDA wil al deze beeldbepalende panden, die vaak een grote cultuurhistorische waarde bezitten, zoveel mogelijk in stand houden. Speciale aandacht heeft het CDA hierin voor het behoud van het religieus erfgoed. Waar mogelijk wordt multifunctioneel gebruik bevorderd.

5.4.7

Het CDA vraagt aandacht voor het behoud van de culturele waarde van onze dialecten.

5.4.8

Het CDA wil dat het bibliotheekwerk in de kleine kernen en stadswijken via moderne voorzieningen behouden kan blijven.

5.4.9

RTV Gelderland vervult een actieve rol in de dagelijkse communicatie met Gelderse inwoners, onder andere

als rampenzender. Het CDA wil dat RTV Gelderland op een vernieuwende wijze haar programma's kan blijven uitzenden en kan investeren in noodzakelijke vernieuwingen, waarbij de aandacht voor provinciale onderwerpen topprioriteit blijft. De uitzendingen in de weekenden blijven gehandhaafd en ook wil het CDA dat ondertiteling bij programma's zoveel als mogelijk wordt toegevoegd. Het CDA wil de geplande bezuinigingen op de provinciale bijdrage aan RTV Gelderland heroverwegen.

6. BESTUREN EN BESTUURSTIJL

De rol en de positie van de provincie zijn onderwerp van discussie. Het CDA is helder: de provincie is een onmisbare schakel in het landsbestuur. Regionale taken die nu nog in Den Haag liggen horen bij de provincies thuis. De provincie heeft al vele eeuwen op tal van terreinen onmisbaar werk verzet. Ook in de toekomst blijft een vitale rol weggelegd voor al die vraagstukken die qua schaal en gevraagde expertise de mogelijkheden van gemeenten en regio's overschrijden. Bovendien kan de provincie de verbindende schakel zijn tussen rijk en gemeenten. Maar ook tussen Europa en gemeenten. Een steeds groter deel van de wet- en regelgeving komt immers uit Europa. Europa ontwikkelt zich steeds meer tot een Europa van de regio's. Subsidies worden verstrekt aan regio's en regionale (grensoverschrijdende) projecten. Een actieve Gelderse inbreng vindt het CDA essentieel.

6.1 SAMENWERKING

6.1.1

Er wordt actief geïnvesteerd in de samenwerking met de buurprovincies onder andere op de gebieden infrastructuur, openbaar vervoer en versterking van de economie.

6.1.2

Grensoverschrijdende samenwerking is belangrijk. De wereld stopt niet bij de grens. Daarom wordt de samenwerking met Nordrhein-Westfalen geïntensiveerd.

6.1.3

De lobby in Den Haag en Brussel wordt gezamenlijk met Overijssel vormgegeven.

6.1.4

Het CDA wil dat de provincie een zetel krijgt in het Europees Comité der Regio's.

6.2 DECENTRALISATIE

Het CDA onderschrijft de brede wens om overheidstaken zo dicht mogelijk bij de burger uit te voeren. De gemeente is nadrukkelijk 'eerste overheid'. Dit betekent niet dat de rol van de provincie minder wordt; wel dat er anders gewerkt moet worden. Door de complexiteit van taken hebben gemeenten onverkort behoefte aan een provincie die in staat is hen te faciliteren, te begeleiden en bovenregionaal de kaders en gemeenschappelijke belangen te bewaken. De provincie is gemeenten behulpzaam vanuit haar (financieel) toezichthouderschap.

6.2.1

Het CDA gelooft in de kracht van gemeenschappen om gestalte te geven aan het eigen lokale bestuur. De bestuurscultuur en de aard van lokale gemeenschappen is van groot belang bij herindelingsvraagstukken. De provincie helpt regio's en gemeenten om te 'zien' waar efficiëntie kan worden verhoogd door het opzetten van gedeelde diensten, samenwerking of expertise pools. Door deze rol te pakken kan de provincie gemeenten en (krimp)regio's ondersteunen en kunnen gemeenten veel meer gebruik maken van elkaars kennis dan nu het geval is.

6.2.2

Het CDA is tegen het afdwingen van herindelingen. Gemeenten hebben hier in de eerste plaats zelf een verantwoordelijkheid en zeggenschap. De gewenste schaal kan niet alleen afhankelijk zijn van de omvang van het takenpakket; het verlenen van een adequate dienstverlening is immers ook op andere wijze te realiseren.

6.2.3

Bij de herziening van de provinciale taken wordt ook de omvang en efficiency van het ambtelijk apparaat betrokken.

6.3 DIENSTVERLENING

De provinciale organisatie ondersteunt inwoners, bedrijven, gemeenten en het maatschappelijk middenveld waar nodig. De provincie is de constructieve partner die meedenkt, inspireert, financiert en faciliteert. De provincie is er voor de mensen en niet andersom.

6.3.1

Het ingezette proces van deregulering moet met kracht worden voortgezet. Regelgeving moet met minimaal 15% verminderd worden in de komende statenperiode.

6.3.2

De basis is vertrouwen: overbodige verantwoordingsplichten (ook van andere overheden) worden afgeschaft.

6.3.3

Bij vergunningverlening is er één aanspreekpunt binnen de provincie dat zorgt voor een integrale afstemming. Bij afgifte van vergunningen wordt gewerkt vanuit het principe 'ja, mits' en niet langer van 'nee, tenzij'.

6.3.4

Communicatie over provinciale plannen is en blijft noodzakelijk. Het draagt bij aan de herkenbaarheid en zichtbaarheid van de Provincie. Inspraak en betrokkenheid van burgers zijn van het grootste belang, ook bij de voorbereiding en uitwerking van plannen. Er wordt meer aandacht besteed aan besluitvorming vanuit Provinciale Staten. De communicatie vindt waar mogelijk via internet en e-mail plaats.

7. FINANCIËN IN GELDERLAND

De provincie Gelderland beschikt over een fors eigen vermogen. Het solide financiële beleid uit het verleden heeft geleid tot een grote slagkracht van onze provincie. Dit vermogen is grotendeels afkomstig uit het NUON aandelenpakket en is solide belegd. Een stabiel rendement ten dienste van de Gelderse samenleving is en blijft voor het CDA essentieel. De omvang van het vermogen ontslaat de provincie echter niet van het letten op de kleintjes.

Het vermogen van de provincie mag met recht als 'oud geld' worden betiteld en als geld dat door de Gelderse burgers is opgebracht. Het is niet in één generatie verdiend, en mag van het CDA dus ook niet in één generatie worden uitgegeven. Het CDA onderschrijft vanuit de kernwaarde van goed rentmeesterschap het besluit om het vermogen risicomijdend te beleggen. Hiermee wordt op de korte termijn genoeg genomen met een lager rendement (2,5%), maar wordt tegelijkertijd zekergesteld dat tot in lengte van jaren kan worden geïnvesteerd in een sociaal, ondernemend en bereikbaar Gelderland. Rente van vermogen wordt in projecten gestopt en niet structureel ingezet.

Burgers in Gelderland moeten een duidelijk verband zien tussen de wegenbelasting die zij betalen en de prestaties van de provincie die zij daardoor kunnen verwachten. In dit verkiezingsprogramma worden de provinciale prestaties nadrukkelijk benoemd.

7.1

Waar mogelijk worden investeringen gecombineerd met het geven van een impuls aan Gelderse bedrijven. Met name moet dan worden gedacht aan innovatieve bedrijven en/of bedrijven die een bijdrage leveren aan een duurzaam Gelderland.

7.2

Het CDA wil dat de provincie krachtig inzet op het verwerven van Europese subsidies en ondersteuning van regio's en gemeenten daarin.

7.3

De motorrijtuigenbelasting wordt ter bevordering van de koopkracht van onze inwoners in de komende periode niet meer dan met de inflatie verhoogd.

7.4

Bij uitzonderlijke, eenmalige en regio overstijgende projecten kan de komende statenperiode tot maximaal 12,5% van het stamkapitaal van de NUON-gelden worden benut als daarmee grote maatschappelijke Gelderse belangen worden gediend. Het gaat dan om een bedrag van 500 miljoen euro.

7.5

Het CDA wil dat er een krimp- en investeringsfonds wordt ingesteld voor het oplossen van kwantitatieve problemen en financiële gevolgen door vermindering van het aantal inwoners.

7.6

De provincie biedt geen financiële ondersteuning aan betaald voetbalorganisaties. Onze betaald voetbalclubs binnen de provincie worden zelf verantwoordelijk gehouden voor hun financieel beleid.

Samenstelling Programmacommissie

Mark Slinkman, Esther Heutink, Jan van den Bosch, Peter Drenth, Jan Hutten, André Maat, Anne-Marie Vreman, Ria Vreman en Ian van der Wielen